

Cotoi Călin Nicolae

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

Rezumat al tezei de abilitare

După susținerea tezei de doctorat am urmat trei direcții de cercetare principale. Prima este centrată pe studii asupra naționalismului și a etnicității. Abordarea este una interdisciplinară datorită faptului că încerc să folosesc tipare teoretice și metodologice din antropologia politică, istoria socială și sociologia științei (“science and technology studies”).

Această primă arie de cercetare se axează pe analiza proceselor de naționalizare ale minorităților etnice și religioase. Acestea nu sunt interpretate ca identități auto-centrate sau comunități etnice. Ele apar ca proiecte identitare, culturale și socio-economice ce se desfășoară în interiorul noilor câmpuri de guvernamentalitate și construcție identitară de la intersecția dintre state-naționale, organizații globale și regionale și instituții ale Uniunii Europene.

Minoritățile etno-religioase sunt imaginate prin intermediul unei multitudini de agenți ce folosesc discursuri și practici eterogene. Folosesc cazul ceangăilor în același timp ca pe un instrument și un studiu de caz în încercarea de a construi un cadru teoretic și metodologic pentru înțelegerea strategiilor de naționalizare ce încearcă să clasifice și governeze populațiile din zonă.

Ceangăii sunt prinși între două proiecte naționalizatoare antagonice. Cel maghiar accentuează arhaicitatea lor, transformându-i, astfel, într-o oglindă istorică a sinelui maghiar modern. Discursul “românesc” îi vede ca hibrizi, fundamental români ca origine etnică, dar minăți de o puternică ambiguitate datorită dialectului maghiar pe care îl vorbesc și a confesiunii romano-catolice pe care o profesază. Datorită acestei poziții intermediare, ceangăii pot prilejui ocazia unei mai bune perspective asupra liniilor de ruptură din spatele oricărui discurs al științelor sociale ce încearcă să explice o entitate etno-națională prinsă între discursuri naționale antagonice și lipsită, într-un fel, de substanță națională.

Etnografia ceangăilor implică o etnografie a efectelor statale. Respațializarea diferitor funcții și procese statale are loc într-un context deja marcat de spațializarea

diferențiată a piețelor și de apariția unor noi forme de guvernamentalitate. Aceste spații ne-izomorfe produc tensiuni în localizarea puterii de stat – implicit și în cea a identificării naționale. Rețele extinse de organizații, institute științifice, forumuri și asociații turistice folosesc, concomitent, tehnologii media globale și mitologii naționale prin intermediul cărora modelează și constituie identități etnice și naționale - în paralel cu rețelele mai vechi ale statelor naționale.

A doua direcție de cercetare a apărut ca o încercare de a înțelege istoricitatea construcțiilor identitare etno-naționale – deseori constituite transnațional – dar și istoricitatea instrumentelor de construcție a acestora. O altă sursă a constat în lărgirea contextului teoretic și istoric al cercetărilor anterioare (concretizate parțial în teza de doctorat) referitoare la istoria sociologiei. Tema principală a acestei arii de cercetare este cea a apariției modernității sociale în România și a rolului jucat de socialism, igiena publică, demografie și științele sociale din *fin-de-siècle* până acum.

Socialul se prezintă sub diferite configurații în spațiu și timp. Cercetarea mea are ca scop trasarea conturilor istoriei locale a apariției și consolidării socialului, atât la nivel discursiv-conceptual cât și instituțional-administrativ. Accentul este pus pe cazul românesc dar cercetarea implică o abordare comparativă și transnațională.

A existat o tranziție, la sfârșitul secolului al XIX-lea, în întreaga Europă, de la “problema socială”, la singular – ca tensiune fundamentală dintre cei ce au și cei ce nu au, dintre bogați și săraci – la “probleme sociale”, ca set de probleme pragmatice, diverse și eterogene ce pot fi rezolvate de specialiști și tehnocrați precum sociologi, asistenți sociali, igienisti, arhitecți, medici și eugeniști. În România, medicina socială, igiena publică și o conștiință demografică vagă au evoluat împreună cu importul, din Imperiul Rus, a unei “probleme sociale” cu colorit social-revoluționar și narodnic-populist. “Problema socială” și “problemele sociale” au fost prinse, într-o temporalitate locală diferită atât de cea Occidentală cât și de cea rusească, în interiorul unui proiect de construcție națională și statală controlat, în mare măsură, de elitele liberale. Cercetez nu doar o istorie socială ci și, mai ales, o istorie a socialului înțeles ca o construcție locală dar și ca rezultat direct al întrepătrunderii rețelelor revoluționare, medicale, igieniste, filosofice, anarhiste și socialiste ce legau imperiile Rus și cel Austro-Ungar cu noile statele naționale din Europa Centrală și Răsăriteană.

Socialul este un mod de organizare și de control al unor spații colective nou apărute și delimitate – ce sunt înscrise, normate și pacificate de către experți. Apariția acestor noi arii sociale nu este una teleologică, este atât globală cât și locală, națională

și imperială, decisă de la început și conjuncturală. Socialul românesc pe care îl studiez apare relativ târziu, este alcătuit din fragmente diverse și nu întotdeauna ușor integrabile și a fost instituit, în paralel, prin pacificarea țăranilor prin intermediul violenței de stat și prin crearea expertizei sociale.

Amestecul special de național și social și lipsei oricărui radicalism social semnificativ au permis, în perioada interbelică, apariția unor științe sociale tehnicizate și tehnocratice ce erau, în același timp, strâns legate de o concepție primordialistă și organicistă asupra națiunii. Socialul – ca regim al expertizei sociale – a fost constituit ca fiind tehnocratic și național în același timp.

A treia zonă de cercetare ține de antropologia dezvoltării, istoria mediului și sociologia și istoria științei. Studiile de caz pe care le utilizez sunt cel al Parcului Național Munții Măcinului și al Geoparcului Țara Hațegului.

Investighez istoria prezervării și guvernării naturii așa cum se desfășoară ea pe diferite fundaluri politice, economice și culturale. Mai concret, interesul meu de cercetare se leagă de modalitățile în care modele transnaționale de protecție a naturii (științifice, administrative și culturale) călătoresc și intră în dialoguri locale ce schimbă în mod fundamental discursurile și practicile legate de natură, dezvoltarea și politică.

Această teză de abilitare este axată, în principal, pe o serie de proiecte de cercetare – și publicații – ce mi-au ghidat investigațiile după obținerea doctoratului în 2007. Ceea ce nu înseamnă că nu voi menționa și alte interese științifice apărute în această perioadă. În acest fel sper să pot oferi o mai bună înțelegere a modalităților în care interesele mele de cercetare s-au dezvoltat, diferențiat și coordonat în timp. În plus, în acest fel, devin vizibile elementele constante și apariția unor noi domenii sau teme de interes.